

Излази сваке
недеље.

ЗА СВЕ ОРСКЕ КРА-
ЈЕВЕ СТАЈЕ НА ГОД.
60 ГР. ИЛИ 6 ФОР. НА
ПО ГОД. 30 ГР. ИЛИ
3 ФОР. НА ТРИ МЕС.
15 ГР. ИЛИ 1 ФОР. И
50 НОВ.

ПРЕТПЛАТА СЕ ШАЉЕ
НАПРЕД УРЕДНИШТВУ.
УРЕДНИШТВО ЈЕ У БО-
ГОСЛОВИЈИ.

СИОН

НЕПЛАЋЕНА ПИСМА ОД
НЕРЕДОВНИХ ДОПИС-
НИКА НЕ ПРИМАЈУ СЕ.

ЛИСТ ЗА СВЕШТЕНИКЕ, ВАСПИТАТЕЉЕ И РОДИТЕЉЕ.

Издаје и уређује проф. богосл. архим. Нестор.

Наши манастири.

После оног пројекта „о побољшању материјалног стања нашега свештенства“ који пројект штампана смо у 20. 21. и 22-гом броју „Сиона,“ нађоше се поједини јавни листови наши и овде и на страни, те проговореше по коју речницу о том пројекту одобравајући га овде- онде а на местима и неодобравајући или по нешто допуњавајући. Тако између осталих нађе се и неки учитељ г. Милетић, који о том пројекту донесе дуги низ чланака у „будућности“ и најпосле заврши тиме, да је попу доста 200 талира годишње плате а протама 400, захтевајући у исти ма да свештенство буде далеко боље образовано него што је сада. Да је то мала награда свештенику, он то признаје и сам; но што је тако малу одређује — извињава се тиме, што је, вели, народњак и што жели народу да помогне а не свештеницима. Овај и овакав извод једног патриоте учитеља о награди свештенства нашег, сам по себи карактерише и писца и његово знање; јер онде гди он хоће да помогне народу са уштедом једног гроша с главе на главу а овамо да остави његове учитеље — свештенике, да се боре са највећим нуждама и потребама кућевним, те тако да не буду у стању вршити с коришћу свој

велики позив и задатаk према народу, — очито исказује, да он неразумне ни шта је *цомоћ* ни у чему се она стварно разуме. А таква су с већом или мањом неследственошћу и сва она друга његова нагађања и суђења, гди је год од *пројекта комисије* одступио и хтео нешто своје да дода. О тога нити би било корисно нити паметно претресати његова по том предмету нагађања. Ко је читао речени пројект комисије кога смо ми у листу нашем штампали, па прочита умовања учитеља Милетића о том пројекту, тај ће лако видети да је куд и камо боље и лепше комисија изцрпеда у своме пројекту свако питање о поболшању стања нашега свештенства, него што учитељ Милетић и омирисати може. Но има нешто, на шта и г. Милетић удара гласом и о чему јако задиркују и други наши листови, и које ми неможемо прећи ћутањем, а то је оно што они веле: да код нас треба уништити манастире или их преобратити у грађанске цркве а њихове земље и имања уопште предати држави или их употребити за јеконимне школе и т. д. С тога ћемо искључиво о овом предмету неколико речи прозборити а за све остало саветујемо критичаре вопросног пројекта, нека изнова узму пројект комисије што смо га у нашем листу штампали, и нека га мало боље проштудирају, пак ће се и сами уверити, да се лепшег измирења и правце између свештенства и народа нашег према нашим садашњим приликама односно свештеничке наплате за свештенодејства, није могло изнаћи него што је пројектом тим означено.

Што се тиче манастира, о којима се чују код нас различита умовања и суђења не само у штампи већ и онако од уста до уста, скоро на сваком месту и при свакој прилици кад се само реч поведе о манастирима или о монасима у опште, то сва ова нападања и нагађања изтичу, у колико ми схваћамо, из неколико варљивих побуда, које ћемо ми предходно напоменути па после на њих одговорити.

1, Тако једни веле, да се у свему ваља држати исто-

рије, па ову позвати за судију и онда, кад реч иде о монастирима. А шта нам казује историја? Она нам отворено прича, да за прва два и по века хришћанска не само није било калуђера већ нико није о њима ни сањао. Било је, веле, *аскета, подвижника*, као што је и у старом завету био пророк Илија, Јован крститељ и други. Но аскети и монаси — то су две ствари сасвим различите. Јест истина да су и аскети наметали на себе тешке и велике посте, дуготрајне и честе молитве и одавали себе на служење општем добру и благу у свима могућим видовима и потребама људскога живота; али су они све ово упражњавали од драге воље своје, нити су на то давали икакве формалне заклетве а много мање кидали везу са својом породицом, браћом или друштвом. И ово беше баш онда, кад је хришћанство било у најленшем свом јеку. А монашество? Оно се јавља тек на крају трећег века па и то по чисто спољашњим побудама. Неки људи, који нису могли да трпе притешнења и гонења, утекоше у пустиње и планине. Самоћа и мирноћа ова у пустињи беше им по срцу и по нарави, те с тога и остадоше тамо да живе раскинувши везу са свачим што је било и остало у свету. А ово и беху први калуђери. Јест истина, да је такво монашество нашло многих посљедника из свакога друштва и сталажа хришћанскога света, али опет зато није се одједанпут распространило ни свезало у овакву форму у каквој га сада видимо, а много мање оградило нарочитим уставом и неизменљивим правилама. Па с тога с погледом на овакве и овима подобне историјске податке, није тешко доћи до закључка, да се и у наше време хришћанско друштво може обићи без оваквих манастира какве ми сада имамо, а да у исто време не изгуби тип правога хришћанског друштва по духу првих векова хришћанства.

2. Други опет веле: па хајде нека би било и тих монастира и тих калуђера, — начас им и њихов живот и њихово испаштање; али на што да су у њиховим рукама

толике земље и толика имаћа, па још да им и држава иде на руку и да их потпомаже? И ево нове побуде, по којој други мисле, да обстанак манастира нестоји у логичности и природном положају. И заиста монаси искључују себе из обичног светског друштва, беже од његовог живота и рада, одричу се од свију земаљских интереса који склапају људе у друштва, одричу се од другова, од сродника па и од *шордице* — овог темеља, на коме се зида друштво и држава па и опет држава сматра за дужност да их подржава, потпомаже, да им даје помоћ и да брани такво друштво, које својим обетима освештава правац противан и друштвима и државама! И да ли држава поступа логично, веде ови људи, кад узима у заштиту такво страно друштво?

3. Трећи веле: та још би се некако могао човек и да помири са том некорисном по државу установом кад би бар манастири и монаси нашег доба били верни идеји старог монашества.

Истина, да је та идеја једнострана, ал зато идеја висока, сваког штовања достојна, којој тако лепо и ревносно служише стари, прави калуђери. Али нема ни тог код данашњих калуђера. Какви беху први калуђери а какви су садашњи?

Први кад даваху обет да ће сиротовати, трпити глад и жеђ, сносити сваку оскудицу и невољу, давали су тај обет искрено и затим целог века остајали према њему верни и непопустљиви; а монаси нашег доба дају обет тек онако само ради форме, а за тим у целом даљем животу њиховом противорече своје обету на сваком скоро кораку и у сваком свом раду.

Они први монаси ако су бегали од помамних и бесних овог света, зато су бар за специјалну своју дужност сматрали да примају к себи болеснике и рањенике и да овима служе и трапезом и својом негом. А ови садашњи у место болница радије зидају првокласне гостионице, где би могли дочекивати многобројне посетиоце и богомољце, и, наравно,

да од ових извуку што повине на обитељ, у коме случају врло радо узимају не само што крупније од богаташа, но и крајцару од највећег сиромашка.

Они први нису се либили сваковрсног поштеног труда и рада, те тако да сами себе од свог рада издржавају и хране; а што им је од таковог свог сопственог рада приостајало, нису се стидели да га сопственим рукама или на својим плећима однесу на пијак и продаду а у цељи да за паре, које одтуда добију, купе хљеба и раздаду сиротињи. А ови наши радије се базирају на плату државну а још више на помоћ и милостињу православног света, а већ да и неспомињемо сваковрсни обрт и пољску привреду, којом се они по ваздан баве за увеличање материјалне своје користи.

Они први нису хтели ни од родитеља да узму ма што, што им је од преке потребе било нужно за живот; а монаси нашег доба готови су да приме сваке дарове (па ма то било и из руке јуродивога) те намештају своје ћелије као кабинете каквих размажених богаташа. Они стари живели су у непрестаном труду и раду тако да се преко целе недеље нису имали кад да виде један с другим, осем што недељом и празником долажаху у свој братски храм ради друштвене молитве и св. причешћа, а после се опет разилазили по својим ћелијама на посао и молитву; а ови садашњи, место самоће, радије траже и скупљају друштва да се позабаве и развеселе, а богме често и вароши посећавају, да се покажу и да се у кога позагледе.

Они стари носили су хаљине, које беху одређене од козје или камилске длаке, и које беху и оштре и уске, да су једва покривали с њима своју наготу; а ови садашњи носе fine па често и свилене хаљине украшене црвеним и свиленим поставама, те под видом црне расе изгледају кадшто као какви најбољи јевропски кицоши. Па тако ти је више или мање и у свему другом. Па је ли могуће, веле ови људи, трпети такво монашество, које је у свему издало своју идеју?

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
В
Л
И
О
Т
Е
К
А

Имали оно смисла у садашњем добу! И гди је тај узрок, који га брани да још може опстати, кад се оно удалило и по начелу и по животу од правога монашества?

4. Једни опет веле: па нека би било и то, да су се манастири уклонили од свог идејала, да су одступили од оне строгости и простоте коју видимо у животу и раду старих пустињика, — но зато да бар нису *шкодљиви по друштва* у средину кога монаси пренесоше из пустиње и планина своја обиталишта. Али не! Манастири деморалишу живот друштвени. А како? Ево, веле, како. Кад монаси који дају обете монашества, презиру те обете и допуштају себи свакојака средства само да се обогате и комотније поживе: то ради чега неби ово радили и световни људи у којих није мања ако не и још већа жеђ и потреба за богатством? То није пример незнатан, на кога се неби требало угледати. Па још се чуде људи што се код нас у свету тако јако развила страст, те се без сваких церемонија врбује у личну своју корист све, што коме дође до руке. А како да се не развије таква страст, код таквих ауторитетних примера? А оваквих и подобних антихришћанских примера видићете код монаха и у свима другим видовима друштвеног живота. Па, као ради чега би људи световни озбиљније пазили на своје хришћанске дужности кад и монаси нерачунају ни у што своје обете? Све је дакле лаж и маска. И с тога овакви и подобни изрази „*све је лаж, све је маска*“ чују се скоро у свакој појави друштвеног живота. Па је ли право, је ли могуће трпити манастире међу нама, кад они у место да дају друштву примере доброга и неззорног живота и тиме да требе кварен у друштву, а они га на против сами кваре и развраћају?

5. У осталом има их и таквих, који мало боље изучавају живот манастирски, те га тако боље и познају, а познавајући га изближе признају, да одзиви и суђења вишепоменутих мислиоца о манастирима и монасима не могу се односити на

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

све монастире и монахе уопште но само на поједине богатије монастире и на старешине њихове. Но има друга врста монашества која није ни у каквој власти и која је оптерећена и трудом и сиротињом па богме и строгим „послушанињем.“ Па шта вам се чини, драги читаоче, да ли бар ове остављају на миру? Да ли бар њима дају могућности да живе на подвигу и ревности за славу божију? Не! И овима подвижницима читају лекцију: „прошло је веле време кад су се људи испаштали у пустињи, међу дивљим зверовима и гудурама. Данас је сасвим друго доба. Ако хоћете труда и подвига, наћи ћете тога још више у свету; ако хоћете подвиг љубави хришћанске, и то можете наћи у свету више него докле допире ваше монашество. Кад прва три века хришћанска нису сметала подвиг аскетима који некидаше своју везу ни с породицом ни друштвом па још код онаквих спољних тешких неприлика: то шта може сметати вама у данашње време? За оне који траже самопрегорења широко је и у свету поље за подвиг по снази и сретствима њиховим. Та и онако мало имамо радних руку и ваљаних раденика! Какав би диван подвиг био за монаха — пустињика, кад би н. пр. он изашао да разноси свет јеванђеља по простоме свету и да треби оне грдне празноверице и заблуде, којима је преиспуњена маса народа? И ако се поред овог сетимо, да сад нема оних спољних узрока због којих су монаси излазили из света и бегали у пустињу: то и нехотично морамо доћи до закључка, да потребност монашества у садашње време, баш и кад би оно било на свом месту — подлежи јакој сумњи.“

Тако суде поједини људи о монастирима и монасима и такав закључак на основу тог суђења изводе о њима. Но да ли неће бити веома рано изводити такав одсечан закључак? Да ли се неће наћи што друго, о чему би требало најпре поразмислити па онда изводити закључак? (НАСТАВИТЕ СЕ).

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

В
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

РЕЧ НА МАЛУ ГОСПОДИНУ.¹

„Богъ посредъ него и неподвжит
сѣ; поможетъ ѣму Богъ зтро —
зѣтра.“ (Псал. 45. 6).

Различап значај, бл. хр. имају ове речи богодухновеног цара Давида! У прва времена њих су односили ба граду божијем Јерусалиму. У доцније време оци цркве примењивали су их к живом граду божијем, — к светој Деви — матери Господа. Но ми ћемо их овом приликом применити к граду овом, у коме данас свету славу славимо и на коме — после толиких тешких његових искушења, што их претрпи од силе и поплаве неверничке — очито видимо, како је истинска ова изрека богодухновеног псалмопевца која вели: *„кад је Бог у средини његовој, помоћи ће му данас или сутра.“*

Јест, бл. хр. гди се Господ настањује, гди он обитава и пребива Духом својим светим, ту је верна клица живота, — клица, која се неда изчупати ни утаманити временом. Јер сам Господ по уверењу св. писма помаже местима, гди он обитава, — помаже им и данас и сутра и у свако доба!

Да разгледамо мало пуније ову истинску и дубоку изреку. Она доликује и оним чудним догађајима, која припремају рођење пресвете Богородице, а и данашњој светковини овог храма, — премда бедног и узаног по своме обиму и накиту, но опет дивног и великог по својој прошлости и по своме значају у историји српске цркве и државе — у будућности.

Знаци нарочите божије помоћи, која се предзначава изабраним лицима или местима и народима, јављају се, — као што сведочи свештена историја, — израније него што настају сами догађаји, па ма да то често и неможе да опазити просто око. Ову истину понајбоље можемо видети на рождеству св. Деве. Још у самом рају, после падења прародитељева, Гос-

¹ Говорена у граду — у Ружици цркви.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

под је наговестио потоњим коленима, да ће негда у избраном роду израиљевом родити се Дева, која ће послужити као избрани сасуд божји за рођење *Богочеловека*. И од тога доба на до самог њеног јављења — тихо и неприметно за обичан разум, али верно и поступно пред очима божјим ишао је тај народ божји по путу пскушења и патње, те да се тако пречисти и спреми за велики свој задатак. Сви суседни народи устајаху на њ, трзаше га, ценаше, у ропство одводише. Но Бог беше с њиме: он му помагаше *утра-заутра*. Те с тога у средини таквих тешких олуја и потреса несмеша се он с туђим коленима нити се изгуби у разнородним племенима и народима. А кад наста време, да се у њему јави и испуни обећање божије, он изводи из средине своје две побожне старе душе: Јаћима и Анну. Са шта беху познате и чувене те две старе душе у средини ондашњег друштва и доба? Ни са чега другог, до једино с тога, што неимађаху деце, па се дан ноћ молише Богу да им дарује. Но Господ беше близу до њих — с њима: он знађаше за њих нешто више, знађаше за њихово чисто срце, за њихову непорочну душу. Неплодни супрузи благосивљају се Богом на оплодо-рођење. Они рађају Деву, која рађа Спаситеља свету. Ево како се лако остваравају намере божије, кад само настане и закуца час да их је време остварити! У народу израилском у то доба, не беше ни својих царева ни првосвештеника па ни унутрашње своје управе. Силно племе Аврамово, Давидово, Соломуново, од кога се очекиваше рођење Месије — беше већ одавно изумрло. Пророштва и предсказања о Спаситељу постадоше већ предметом сумње. Но Господ издалека види кућицу Јаћима и Ане, и баш одтуд, одкуда се нико ни надао није, изводи Деву чисту, Деву пренепорочну, Богородицу и мајку света.

И овај дом божији, дом молитве, подигнути од вајкада у славу и част богоматере, беше погажен и притиснут руком неверничком ево већ неколико стотина година. Но ни рука

времена, ни икакви тешки догађаји, који у току тог страш-
ног времена падаху на њ и на ове бедеме — несрушише
га. Па како после овог да не применимо ону пророшку из-
реку богодуховеног псалмопевца и на овај вештаствени ков-
чег божије светиње? Како да заједно с њим не ускликнемо:
*„Бог је био на овоме месту, те је с тога остало невредимо!
Бог му је помагао утро заутра?“*

Да, бл. хр. путеви су промисла божија неизсједими. Гос-
под чува своје верне и промишља о њима за даље, па ма
да их често подвргава за грехове различним искушењима и
тешкоћама. Кад оно полумесећ изађе са свом својом дивљом
четом на Косово, то не беше борба турака у борби против
Срба, већ то беше борба полумесеца са крстом, — алкорана
са јеванђељем. Господ није завештао својима вернима, да с
оружјем и сабљом разносе име његово по свету, већ са кр-
стом и јеванђељем у руци. Па зато Србину, у то злобно
доба — кад предвиде над њим надмоћније дивље снаге — ули у
главу дивну и дубоку мисао, да подиже цркве и олтаре, као
места за божије становање, одкуда ће му он раније или доц-
није помоћи. На месту боишта, на коме та иста борба ино-
верних беше у борби с православном децом цркве Христове
— сазида се и овај мали храм божији, а у знак јемства и
бриге божије за будућу судбу православне деце и цркве. Но
као што свашта, што се намењује за узорите и високе цељи,
— тако и храм овај заједно са градом, претрпио је све оно,
што се само могло удесити за његово унижење. Место сјај-
них хришћанских свећа до скоро у њему беху пушчани
фитиљи; место тихог ароматног дима и мириса од хришћан-
ских кадионица — он беше напуњен димом и мирисом праха
и олова намењеног за рађаво и незлобиво срце србиново;
место јасног и умилног гласа од звона, који данас буди
хришћанина на молитву и изазива у души и срцу његовом
хиљадама милих нада и успомена — он беше навићен тур-
ском стражом, која виком својом и ноћу и дању параше и

цепаше срце Србина. И које у таквој прилици од пре неколико година могао и помислити да ће се данас овде блистати крст часни и служити божја литурђија? Но Господ види издаје, промишљава и спрема избављење својима вернима. И као што је у извесно време у маленој и покореној Јудеји видео кућицу Јаћима и Ане, те од њих извео Деву чисту за рођење Спаситеља света, тако је у своје време и у маленој, потлаченој и погаженој Србији угледао кућицу Милоша и Љубице, те из ње спремио српству сина, да очисти и овај дом свој, дом молитве од некрсти. Бл. поч. кнез Михаил — он је крајеуголни камен, на кога се опире ова наша слобода, ова наша данашња светковина.

Поблагодаримо, бл. хр. Господу Богу на великој милости његовој, коју нам је чинио и чини у разним приликама; но у исто време незаборављајмо и његове избранике, које он подиже у народу нашем, као оруђа своја за остварење свог промисла и својих благих жеља. Јаћим и његова породица, спомињу се црквом неизоставно и спомињаће се док је света и века; јер од њих произађе Дева, која роди Спаситеља света. Нека и за нас име Милоша и његове светле породице буде предмет вечите успомене и вечите благодарности, јер од њих произиђе кнез мученик, који послужи оруђем промисла божија за спасење овог града и ове светиње. Па зато имена њихова запишимо на таблици срца нашег, па нек свагда буду предмет благодарне успомене и срдачне молитве за спасење душе њихове код престола оца небеског. А поред молитве — да Господ упокоји душе њихове у блажена места и селенија своја, непропуштајмо подизати руке наше к небу о здрављу и другом животу светлог потомка њихова, нашег драгог и возљубљеног Господара и кнеза Милана, коме како свагда, тако и овом приликом пожелимо: да Господ пребива неразлучно с њиме и да му помаже *утро заутра* како у делима узраста његова у садашњости, тако и у делима службе његове — у будућности. Амин.

Освештење цркве Брчанске у Босни.

(СВРШЕТАК.)

Још се шћаше о овоме зборити, но говор тај пресече: Архимандрит Нестор, који уста да напије здравицу општини брчанској. Здравница његова беше такође под притиском околности, али се и пак могло разумети нашта је говорник ударао гласом. У садржини она беше оваква:

„Пијем за здравље општине брчанске, која данас светкује освештење свог новог храма и на коју је светковину позвала и нас браћу своју из кнежевине Србије. Наша православна вера учи да црква Христова на земљи још није црква торжанствујуће него је црква војујућа. Њена потпуно торжанство наступиће тек онда, кад основач њен дође по други пут на земљу да суди свакоме и да добре награди а зле да казни. Па кад је тако, онда сваки хришћанин, који садашњој цркви Христовој припада, јесте уједно и *војник* Христов, који је дужан борити се и ратовати за права њена. Но војник треба да зна своју *заставу* и свој *одзив*. А каква је застава Христова војника? Борба да се умали *зло* на земљи а подигне *добро*. А какав је *одзив* његов? Подиуна победа над неправдом и остварење царства Христова на земљи. Ја се радујем што видим да је обштина брчанска поњала овај узвишени, овај свети хришћански задатак, чему је јаван доказ овај нови, овај накићени и дивни храм, кога освештење данас славимо, и кога је обштина брчанска тек под сазнањем ове хришћанске заставе могла овако украсити и подићи у средини својој. . . Дај боже, да под овом заставом а молитвом свете цркве коју подигосте, склоните срце цареву, те да он да народу српском и све оно, што је као цар српском народу још дужан дати! Дај Боже да под том заставом и пастири и Архипастири ваши немећу више свећу под астал, већ на видик да светли свима — како у кућама богаташа тако и у колебицама сиромашка, те да тако и једни и други гледајући на њихова добра дела прославе оца небеског! Дај Боже да под овом заставом а молитвом новог храма вашег обновесе у вама и срца ваша и жеље ваше на све оно што саставља и времену и вечиту потребу нашега друштва и нашега народа! Живели!

После обичног многољетсвија, хор певаца поздрави ову здравицу са песмом:

Боже правде, ти што спасе
 Од пропасти до сад нас!
 Чуј и од сад наше гласе
 И од сад нам буди Спас!
 Моћном руком води, брани,
 Будућности српске брод;
 Боже спаси, Боже храни
 Српског кнеза, српски род.

Једна воља да задане
 Сложна срца, Боже дај!
 Па да српству зора сване,
 Дугој беди дође крај!
 Да нам сину лепши дани
 Да слободе сазре плод;
 Боже спаси, Боже храни
 Српског кнеза, српски род.

За овом песмом, коју тако дивно одпева хор, да је сваког потресао и неким особитим духом задахнуо, устаде ђакон Јован Костић, те напи здравицу женикињама, као мајкама српским, које су гаиле и гају борце за слободу. Пун чувства и живости он је и здравицу с чувством напио. Ево и ње у главној садржини:

Дозволите ми, господо и браћо, да приликом ове данашње прквене свечаности прозборим неколико речи. Пре свега морам вам напоменути да нисам вичан оваквоме говору, па с тога и молим вас да ме извините, ако би какву нетачност у моме говору приметили. И ако небудем у стању да потпуно што изразим, то нека надокнаде моја срдачна осећања, која у овај мах загревају моја српска прса. Кад ово кажем надам се да ће се моје мисли сусрести са вашим мислима, да ће се моје жеље сајузити с вашим жељељама, па сам с тога и узео слободу да са овом чашицом у руци напијем другој половини човековој, да напијем у здравље нашем честитом и племенитом женикињу.

Апђели — суштаства безтелна, спроводе и чувају човека на путу живота његова, старају се да човек не чини зла, да се уклања од неваљалства и да чини добро. Али покрај тога треба и видљива рука која човека да води и наставља, — да младеж упућује, да

буде добра и ваљана, честита и узорита; а ово само мајке могу да учине.

Историја сведочи да србски народ никада није оскудевао у узоритим мајкама српкињама које су рађале и одгајивале и узвишене поборнике свете вере наше и неустрашљиве борце за слободу и право човечанско. Кад је дошло време да се пролије крв, да се брани крст и слобода српска, ту и српски јунаци нису изостали. Васпитани духом српским, а очеличени узвишеном идејом, на мах се показаше борци којима свет мора да се диви са њихова јунаштва и пожртвовања. И ово су српске мајке могле да роде, одгаје и васпитају.

Ја дакле подижем ову чашу и пијем у здравље родољубивим, патриотским, племенитим и врлим мајкама српкињама; надам се да ће и будуће мајке српске схватити своју свету задаћу, да ће да роде, одгаје и васпитају тако ваљане, честите и свесне српске синове, који ће у стању бити у случају потребе да стану на браник своје слободе и права човечанскога. Живеле!

После ове здравице која би поздрављена општим многољетствијем, подизале су се још многе и многе здравице у појединостама, које нити смо могли пратити нити су оне од општег интереса па с тога да кажемо још коју реч, која се могла чути у том збору онако у обичном разговору о појединим предметима и о чему је вредно, као што ми држимо прозборити, па с тим да опис наш о освештењу Брчке цркве завршимо.

„Какав је узрок што се на наш позив односно ове светковине не одазва општина београдска коју смо ми онако усрдно позвали“ рече један грађанин брчки једном госту из Србије. „Кад се славило у Београду пунолетство кнеза Милана, нама је строго било забрањено ићи на ту светковину. И ова забрана била је чак дотле разтрубљена, да ће се онима, који оду у Београд, конфисковати имања и да их турска влада неће ни пустити да се изнова врате својим кућама и породицама. Шта више ни тескере на тај пут нису Турци хтели издавати само да наш одлазак спрече. Па и пак било нас је на тој светковини више стотина који смо преко аустрије могли ући у Београд. А општина београдска која је од свега тога слободна, нехте на позив наш ни да се одзове. Па ово исто постоји и код општине Шабачке, коју смо такође на нашу светковину позвали и од које смо по ближем растојању места изчекивали још више гостију него и из Београда.“

„Незнам, рећиће му тај гост из Србије, какав главни узрок лежи у томе! Може бити да општини нашој није стигао позив на време; а може бити и то, да општина београдска није ни схватила да је ту особита каква свечаност у делу освећења цркве, какве призоре ми често имамо и виђамо у кнежевини нашој али им такав велики значај не приписујемо. Но здравље од Бога! Разбистри ћемо наше појмове, пак ћемо се у будуће боље разумевати и одзивати.“

„Шта ово значи, запитаће један гост из Србије једног грађанина Брчанског, што се на свима младим гостима из Тузле, Бањалуке, Бељине, нарочито на Сарајлијама виде све једнолике марамнице око врата са тробојницама — беле, плаве и црвене боје?“

„Младост — као младост, одговориће овај! кад неможе да пркоси Турцима са чим другим, а она им пркоси са оним са чим може. С тога носи на марамама српску заставу, кад нема још тог дана да је понесе онако — у стварности.“

Шендук од пушака који се просипаше око цркве, а и свирци око којих се већ вијаше српско коло у порти црквеној, почеше да одвлаче једног по једног од ове општинске трапезе док напоследку не одазваше и нас, те погледасмо још једном на овај свет простоте и наивности, код кога видиш и песме и игре и говор и богомољу све онако исто као и код народа у кнежевини нашој с том само разликом, што они немају оно што је за њих најдражије — немају своје слободе.

Г Л А С Н И К.

Рукоположени су:

Алекса Милутиновић из Лаола окр. пожаревачког, 5-ог ов. м. за ђакона а 6-ог за свештеника и намењен за капелана свештенику изварничком у Омољу.

Аврам Миловановић, син проте алексиначког, 11-ог ов. м. за ђакона а 12-ог за свештеника и намењен за капелана своје оцу.

Никола Стефановић из Раче, практикант у конзисторији београдској — 14-ог ов. м. за ђакона.

Јован Костић придворни ђакон Г. Митрополита, 14-ог ов. м. произведен је од стране његовог високопреосвештенства Г. Митрополита Михаила за протођакона.

Ово је — како нам се чини — први протођакон од мирског свештенства у цркви наше кнежевине. Знамо да је било тога одличја и пре, али се оно давало само монашствујућима, који су при двору Митрополије служили. А како ли је то код Грка и Руса? Грци и Руси непрактикују ову црквенску установу подједнако. Грци дају протођаконство само монашствујућима, а Руси не чине изузетка. Но и једни и други саображавају се са околностима и потребама своје народне цркве. Први немају те потребе, јер су махом гласовити па имају на избор ђакон и сувише, док напротив у Русији бива често да по који ђакон проведе цео свој век у ђаконству само с тога, што се деси да има јак и пун глас па га ради лепоте црквене службе не пуштају да промени свој положај. Јест истина да га према годинама службе награђују новчано; али неби било лепо, кад неби поред ове награде и ради њих постојао бар још један ступањ чиновне награде, те да се и морално награђују поједини који ову награду и животом и дуготрајном непорочном службом заслуже. Осем тога, Грци имају монашствујућих лица и сувише, па могу и с овима да подмире ту потребу *ваголкија* црквеног, док напротив код Руса па и код нас као да се опажа недостатак у томе. Ми незнамо какве су побуде руководиле нашу највишу духовну власт да овај чин распростре и на мирске ђаконе; али се од душе радујемо, што у овом факту видимо двоје, прво — да се она у том придружује великомоћној Русији, која је једина у данашњем добу стуб православља, а друго — да смо то одличје у Србији први пут видели на Србину, који га и као вештак по гласу и певању и као ваљан ђакон по животу и раду заслужује.

И А З И А Њ Е.

Станица, супр. почившег Илије Поповића бившег саветника из Крагујевца, поред осталих завештања њених учињених на многе благотворне цели, завештала је 20 дук. у корист фонда свештеничког, који новац ово дана њен распоредитељ масе г. Станко Манојловић свештеник из Крагујевца донесе и предаде духовној власти нашој да намењеном фонду преда. Колико смо захвални покојници за ово пожртвовање, у толико не мање дужни смо благодарни бити и свештенику Манојловићу — који се сетно да покојници при последњем часу наспомене ту корисну и потребну установу за осигурање свештеничких удовица и сирочади, те да тако овај фонд подпомогне а и покојници леп спомен код потоњег свештенства остави. Лака јој земљица у коју је легла, а души блажени покој.